

Rosborg Sø naturgenopretningsprojekt

Feldborg Statsskovdistrikt
J.nr.
Ref.
Den 29. maj 2007

Konklusionsreferat fra lodsejermødet den 25. april 2007 på Finderup Øvelsesterræn

Deltagere:

- Lodsejere:

- Inge Nette og Leif Kirkeby Nielsen, Tage Vad, Jørgen Rønde, Bodil Stadsgård Svaneborg
- Jyske Dragon Regiment v/Ole Noe, Anne Marie Christensen og Gunnar Rose-Hansen (FBE-Driftsdivisionen)
- Mønsted- og Bryrup dambrug: Stig Jørgensen
- Orbicon: Lars Bo Christensen
- Feldborg Statsskovdistrikt: Poul Ravnsbæk, Peder Jepsen og Jes Philip- sen Schmidt (referent)

Mødet blev afholdt efter flg. dagsorden:

1. Præsentation af mødedeltagerne
2. Generelt om "miljømilliard" projekter v/Poul Ravnsbæk
3. Gennemgang af den foreliggende tekniske undersøgelse for Ros- borg Sø projektet v/Lars Bo Christensen
4. Mulig tidsplan for projektet v/Jes Philipsen Schmidt
5. Spørgsmål fra lodsejere
6. Afslutning
7. Evt.

Skov- og Naturstyrelsen, Feldborg, har efter lodsejermødet på sin hjemme- side www.skovognatur.dk/Lokalt/Feldborg/ offentliggjort en række materialer omkring Rosborg Sø projektet. Materialet omfatter bl. a. den tekniske forun- dersøgelse med tilhørende bilag, pressemeddelelser. Hjemmesiden ajour- føres løbende med nye oplysninger, bl.a. dette referat.

1. Velkomst

Poul Ravnsbæk bød velkommen og takkede for fremmødet.

Poul Ravnsbæk omtalte formålet med mødet, nemlig

- at høre, hvorvidt lodsejerne er interesseret i at medvirke til at under- søge, hvorvidt det er muligt at gennemføre vådområdeprojektet og
- at høre, hvilke problemer, som lodsejerne evt. ser ved gennemførel- sen af projektet

2. Generelt om "Miljømilliarden"

Rosborg Sø og Grynderup Sø på Salling er nogle af de første naturområder i Danmark som kan få glæde af miljøminister Connie Hedegaards såkaldte "Miljømilliard".

For at skabe fokus og sammenhæng i vand- og naturindsatsens mange enkeltprojekter og skabe virkelig mærkbare resultater, har regeringen valgt at indsatsen bliver koncentreret i 11 geografiske områder ud over landet. Heriblandt i indsatsområdet "Den centrale del af Lim-fjorden".

Miljøministeren har samtidig offentliggjort de kriterier, som lægges til grund for prioriteringen af indsatsens projekter. Der vil blive fokus på naturgenopretning bl.a. af vådområder f.eks. ådale, vandløb, søer, våde enge, strandenge m.v., og indsatsen skal bidrage til at gennemføre EU's direktiver om naturbeskyttelse.

3. Tekniske forundersøgelse

Lars Bo Christensen omtalte, at den tekniske forundersøgelse har vist, at det er muligt at genetablere en sø med vandspejl i hhv. kote 25, 25,5 og 26 m med søflader på hhv. 44, 57 og 64 ha.

Der henvises til rapporten på hjemmesiden, hvor også Lars Bos indlæg på mødet findes.

Der var bred enighed om, at scenario 1 med sø-vandstand i kote 25,00 m ikke er interessant, men at scenarierne med sø-vandstande i kote 25,5 og 25,75 foretrækkes.

4. Mulig tidsplan for projektet

Aktivitet	Tidspunkt
1. lodsejermøde	25. april 07
Supplering af forundersøgelsen	Maj-juni 07
Møder med interesseorganisationer	Maj-september 07
Lodsejerforhandlinger	Juni-september 07
Myndighedsbehandling	September-december 07
Detailprojektering	December 07-marts 08
Anlægsarbejder	Maj-okt 08
Møder med lodsejere	December 07-mart 08
Vand i søen	nov 08

Optimistisk tidsplan for projektet

5. Spørgsmål og svar

- Hvor lang vil der gå, inden den retablerede sø vil være en naturlig sø?

Lars Bo Christensen oplyste, at en naturlig sø forudsætter, at der etableres en vegetation i søen, at der bliver en naturlig smådyrs- og fiskebestand i søen, at bredvegetation, herunder en rørskov etableres. Hver fase vil tage tid, men set ude fra skønnes det, at søen vil se naturlig ud efter 1-2 år med en begyndende rørskov.

- Hvad vil der ske med hængesækken? vil den følge med op?

Lars Bo oplyste, at risikoen herfor er skønnet til at være lille, men at hængesækken måske vil følge med op enkelte steder, især mod syd, og givet fald flyde som øer.

Lodsejerne udtrykte ønske om, at der reserveres penge til at fjerne rester af hængesækken, hvis noget af denne alligevel kommer med op og flyder på vandet.

- Vil evt. fritflydende dele af hængesækken blive opsamlet?

Poul Ravnsbæk oplyste, at spørgsmålet var noteret.

- Vil der udvikle sig brunalger i søen?

Lars Bo oplyste, at brunalger primært udvikles i stillestående søer. Denne sø vil få en forholdsvis hurtig udskiftning af vandet, hvorfor plantepilankton vil få relativt svært ved at etablere sig.

- Vil projektet ikke betyde, at vandføringen i Mønsted Å vil være mindre efter projektgennemførelsen, og at vandtemperaturen i Mønsted Å vil stige?

Lars Bo oplyste, at det var skønnet, at der ikke vil strømme mindre vand til Mønsted Å end i dag (bortset fra søens 'fyldnings periode'), men at temperaturen ved indløb i Mønsted Dambrug vil være ca. 1-1,5° højere end i dag, jfr. rapportens side 65.

Spørgsmålet om vandføringen forudsætter, at fordampningen fra søen vil være større end i dag, og derfor vil der være mindre vand til Mønsted Å end i dag. Spørgsmålet har været nærmere undersøgt af Feldborg Statsskovdistrikt:

- Fordampningen fra en græsmark er af samme størrelse, som fordampningen fra en fri vandflade
- Fordampningen fra buske og træer, der har fri adgang til vand (hængesækken med pilebuskene), har en større fordampning end en græsmark

Herud fra kan vurderes det, at vandføringen i Mønsted Å efter reetableringen af søen ikke vil blive mindre end i dag.

- Vil okker blive et problem for vores private vandværk?

Lars Bo oplyste, at projektet ikke forværrer okkerproblemet i grundvandet, men på længere sigt vil projektet være medvirkende til, at der bliver mindre okker i grundvandet.

- Den kommende vandkvalitet i Mønsted Å?
Lars Bo udtalte, at okker vil blive udfældet i søen og dermed ikke i afløbet, og vandkvaliteten vil derfor ikke blive forringet i Mønsted Å.
- Påvirkes eng-arealerne?
Lars Bo oplyste, at flg. private lodsejeres enge vil blive påvirket:

Lodsejer	Påvirkede areal, ha
Ejnar K Nielsen	0,006
Peder G Kofoed	0,195
Hartvig A Andersen	0,639
Bodil S Svaneborg	0,732
Henrik Hartvig-Hansen	0,008

- Hvad sker der med fiske- og jagtretten?
Jes oplyste, at disse følger ejendomsretten.
- Vil der blive offentlig adgang til området?
Gunnar Rose-Hansen oplyste, at der fortsat vil være adgang til området.
- Erstatning?
Poul oplyste
  - Vådområdeprojektet omfatter alle arealer, hvor den landbrugsmæssige drift forringes af vandstandshævningen. Produktionstabet erstattes ved engangserstatning, MVJ-kontrakter eller jordfordeling/køb.
  - Huse og andre forhold friholdes for påvirkning ved etablering af afhjælpende foranstaltninger eller erstattes som kompensation af en påvist gene ved vandstandsstigningen

6. Afslutning

Der blev serveret en let anretning i terrænet.

Ved tilbagekomsten til mødelokalet takkede Poul Ravnsbæk for lodsejernes konstruktive deltagelse i diskussionen af projektet og deres villighed til at fortsætte undersøgelserne af, hvorvidt det er muligt at gennemføres naturgenopretningsprojektet.

Skov- og Naturstyrelsen Feldborg har noteret sig lodsejernes ønske om, at evt. flydende dele af hængesækken fjernes. Der vil i forbindelse med detailprojekteringen undersøges, hvad der kan gøres for reducere risikoen for, at dele af hængesækken vil frigøres og flyder på vandoverfladen.

29. maj 2007
Jes Philipsen Schmidt
Skov- og Naturstyrelsen, Feldborg